

УДК: 657:658.846
Jel Classifications: M41
doi: 10.31767/nasoa.1-2-2022.03

О. А. ЗОРИНА,

*доктор економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування,
e-mail: alena07080978@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-4327-8283;*

О. А. ЮРЧЕНКО,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування,
e-mail: alexdekan@ukr.net,
ORCID ID: 0000-0002-8447-6510;*

О. В. ПЕТРАКОВСЬКА,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту;
e-mail: petrakov-elena@ukr.net,
ORCID ID: 0000-0002-4466-9684*

Податок на додану вартість в інтернет-торгівлі: особливості документування, обліку та звітування

У статті розкрито особливості документального оформлення розрахунків із податку на додану вартість (ПДВ) в інтернет-торгівлі. З'ясовано правила заповнення податкових накладних і розрахунків коригувань до них у відповідності до змін у чинному податковому законодавстві. Уточнено проблемні питання в частині визнання податкових зобов'язань із ПДВ щодо операцій в електронній комерції. Удосконалено методику облікового

відображення процесу реалізації товару на умовах карткової передоплати та наступної оплати через поштового перевізника для суб'єктів господарювання, основним видом діяльності яких є інтернет-торгівля. Розглянуто структуру та алгоритм заповнення податкової декларації із ПДВ.

Ключові слова: *інтернет-торгівля, податок на додану вартість, податкові зобов'язання, податкова накладна, податкова декларація.*

О. А. ZORINA,

*Dsc (Economics), Associate Professor
of the Department of Accounting, Audit and Taxation;*

О. А. YURCHENKO,

*PhD (Economics), Associate Professor
of the Department of Accounting, Audit and Taxation;*

О. V. PETRAKOVSKA,

*PhD (Economics), Associate Professor
of the Department of Accounting, Audit and Taxation;
National Academy of Statistics, Accounting and Audit*

Value Added Tax the Internet Trading: Features of Documentation, Accounting and Reporting

The scientific article reveals the peculiarities of documenting the value added tax

© О. А. Зоріна, О. А. Юрченко, О. В. Петраковська, 2022

calculations (hereinafter - VAT) in online commerce. The rules for filling in tax invoices and calculating adjustments to them in accordance with changes in the current tax legislation have been clarified.

The issues related to the recognition of VAT liabilities for e-commerce transactions are specified. It is determined that the sale of goods on full prepayment with the use of payment services takes place in three stages: the operation of acceptance by payment service funds from the buyer, which forms a corresponding electronic message of acceptance of funds; non-cash transfer operation by the payment service of funds received from the buyer to the seller's bank account; transfer of goods to the buyer. The basis for accrual of VAT liabilities is the contractual value of goods, while the bank's fee which is withheld by the acquirer automatically when crediting money to the account does not reduce the tax base.

Certain recommendations are offered to improve the method of accounting for the sale of goods on the terms of card prepayment and subsequent payment through the postal carrier for businesses whose main activity is Internet commerce. Analytical sections are considered to reflect in the accounting of VAT liabilities for transactions on the sale of goods through the online store on the card prepayment basis.

The method of compiling a VAT tax return in terms of identifying transactions for sale of goods in the context of online commerce needs to be improved. Based on this, the structure and rules of filling in the current VAT tax return were considered and recommendations for improving reporting indicators were proposed.

Keywords: e-commerce, value added tax, tax liabilities, tax invoice, tax return.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання під впливом пандемії COVID-19 електронна комерція стає корисним інструментом розвитку бізнесу, спрямованим на вітчизняну економіку, з метою задоволення потреб виробників товарів, робіт і послуг та споживачів. Комерційна діяльність, основана на всесвітній комп'ютерній мережі Internet, дозволяє розширити ринки збуту як для малих підприємств, так і великих компаній. Споживачі, обираючи товари, роботи чи послуги, все більше користуються сайтами компаній, магазинів, туристичних фірм тощо. Крім того, досить зручно користуватися сайтами приватних оголошень про продаж товарів, що були у вжитку.

Але якщо такий бізнес здійснює платник податку на додану вартість (ПДВ), у нього виникає цілком правильне запитання: на яку дату підтверджується податок, який підлягає сплаті, яка податкова накладна (ПН) має бути видана тощо. Адже в електронній торгівлі можлива передплата як карткою, так і післяплатою. Тому виникають проблемні питання в частині визнання суб'єктом господарювання його податкових зобов'язань із ПДВ, їх документального оформлення та звітування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання адміністрування та обліку розрахунків із ПДВ досліджувалось багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими, серед яких Е. Аткинсон, О. Борисова, К. Безверхий, Т. Білобровенко, Т. Дугар, М. Кін, Т. Мараховська, Н. Овчарова, О. Оксенюк, А. Тейт, К. Уллубієва та інші.

Так, К. В. Безверхий розкриває проблемні питання формування податкового кредиту із ПДВ [1]. Т. В. Білобровенко досліджує методику бухгалтерського обліку розрахунків з бюджетом за ПДВ в умовах дії електронного адміністрування та моніторингу податкових накладних під час їх реєстрації [2]. Т. Є. Дугар акцентує увагу на організації процесу адміністрування ПДВ на підприємстві [3]. Н. В. Овчарова розкриває особливості формування облікової політики в частині відображення ПДВ [8]. К. К. Уллубієва досліджує організацію та методику обліку розрахунків за ПДВ в умовах трансформації податкового законодавства та державної податкової політики [14].

Дослідженнями в частині теорії та практики ведення бухгалтерського обліку електронної торгівлі займалися такі вітчизняні вчені, як А. Крутова, В. Кулик, О. Лега, С. Легенчук та інші. Незважаючи на вагомі результати наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків, враховуючи суттєві зміни в податковому законодавстві, залишаються актуальними питання, пов'язані з визнанням податкових зобов'язань із ПДВ щодо продажу товарів через мережу Інтернет, їх документування, відображення на рахунках бухгалтерського обліку та у звітності.

Метою статті є формування авторського бачення в частині обліку та звітності розрахунків із ПДВ, здійснюваних суб'єктами господарювання, що займаються електронною комерцією.

Виклад основного матеріалу. Вагоме місце в системі організації первинного обліку розрахунків підприємств-платників ПДВ, які проводять операції з продажу товарів через мережу Інтернет, є процес їх документального оформлення. Суб'єкт господарювання, що зареєстрований платником ПДВ, зобов'язаний подати покупцеві ПН, складену в електронній формі та зареєстровану в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН). Отримати електронні ПН покупець може як від постачальника, так і безпосередньо з ЄРПН (на підставі відправленого запиту) [12]. Правила заповнення податкової накладної наведені на рис. 1.

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплата товарів, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку або дата відвантаження товарів [11].

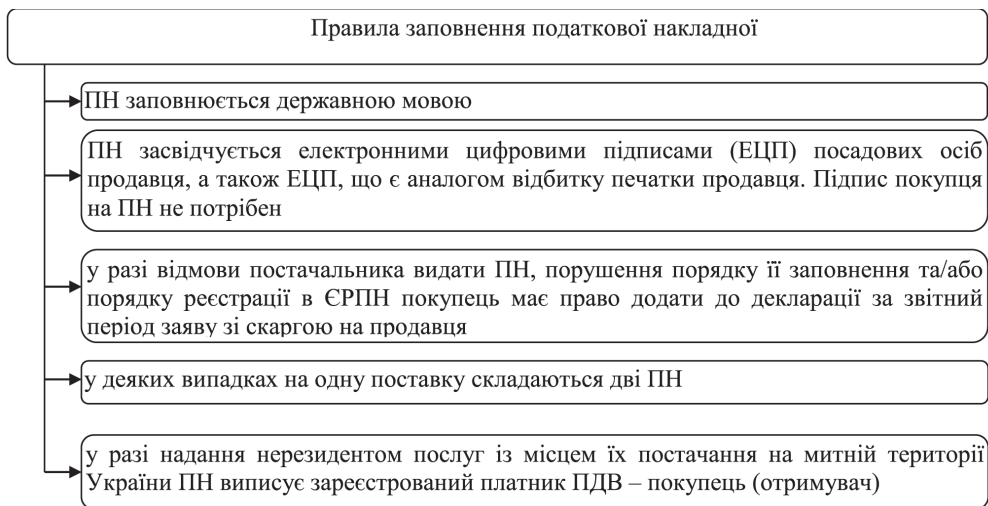

Рис. 1. Правила заповнення податкових накладних

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Окрім того, існує особливе правило при оплаті картою. Якщо для постачання товарів використовується кредитна або дебетова картка, датою збільшення податкового зобов'язання є дата, на яку платник податку засвідчує покупцеві факт поставки товару, або дата виписування товарного чека залежно від того, яка подія настає раніше. Ці правила ідеально підходять для класичної роздрібною торгівлі, де факт отримання коштів збігається з тим, що вони перераховуються у фізичній формі. Однак під час здійснення продажу товарів через мережу Інтернет виникає розрив у онлайн-транзакціях між розрахунками.

Деякі інтернет-торговці для уникнення використання реєстратора розрахункових операцій (РРО) надають рахунки на оплату з реквізитами ІВАН. В такому разі попередня оплата на поточні рахунки за такі товари може бути здійснена за допомогою інтернет-банкінгу, через програмно-технічний комплекс самообслуговування (ПТКС) або шляхом оплати готівкою через відділення банку. Все вищезгадане для продавця є класичною безготівковою операцією, за якої податкові зобов'язання з ПДВ виникають у день його зарахування на банківський рахунок покупця.

Вітчизняна практика показує, що досить часто в цьому випадку онлайн-продавець отримує суму вартості товару, який буде відправлений у майбутньому. Адже комісійна винагорода банку здебільшого лягає на плечі покупця.

Якщо покупець не є платником ПДВ, продавець не зобов'язаний складати окрему ПН. Суму податку, сплачену протягом дня (безпосередньо на розрахунковий рахунок продавця), можна вказати у підсумковій ПН. Слід пам'ятати, що якщо оплата товару

здійснюється через банківську установу або платіжну систему (тобто безпосередньо на розрахунковий рахунок постачальника), то також формується ПН за щоденними підсумками операцій.

Вважаємо, що ПН не вдасться сформувати в разі, якщо між покупцем і продавцем виступить посередник – фінансова компанія. Наприклад, оплата інтернет-продавцю надійде через ПТКС (EasyPay та ін.). Адже, на думку контролюючих органів, ПН за щоденними підсумками операцій не може бути складена в разі постачання товарів кінцевому споживачу, якщо розрахунки за такі товари здійснюватимуться через іншу юридичну особу.

При здійсненні операцій з постачання товарів (послуг) платник податку – продавець товарів (послуг) зобов'язаний в установлені терміни скласти податкову накладну, зареєструвати її в ЄРПН та надати покупцю за його вимогою [12]. Підтвердженням продавця про прийняття його ПН або Розрахунку коригувань (РК) до ЄРПН є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня.

З метою отримання ПН (РК), зареєстрованих у ЄРПН, покупець надсилає в електронному вигляді запит до ЄРПН, за яким отримує в електронному вигляді повідомлення про реєстрацію ПН / РК в ЄРПН і ПН / РК в електронному вигляді. Така ПН / РК вважається зареєстрованою в ЄРПН та отриманою покупцем [12]. В табл. 1 представлено терміни реєстрації ПН у ЄРПН, які діють з 01 січня 2022 року.

Таблиця 1

Терміни реєстрації ПН у ЄРПН у 2022 році

Дата оформлення ПН	Період свочасної реєстрації	Період відображення в податковій декларації покупця
З 1-го по 15-й календарний день (включно) календарного місяця	До останнього дня (включно) календарного місяця, у якому оформлено ПН	Якщо ПН зареєстрована в ЄРПН: – своєчасно (тобто в строки, указані в гр. 2): тоді вона відображається в декларації в періоді її оформлення або протягом 1095 календарних днів із дати складання; – несвоечасно (тобто з порушенням строку, указанного в гр. 2): тоді вона відображається в декларації в періоді її реєстрації або протягом 1095 календарних днів із дати складання
З 16-го по останній календарний день (включно) календарного місяця	До 15-го календарного дня (включно) календарного місяця, що настає за тим, у якому оформлено ПН	

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Розглянувши терміни реєстрації ПН у ЄРПН, перейдемо до особливостей формування податкових накладних за щоденними підсумками операцій (рис. 2).

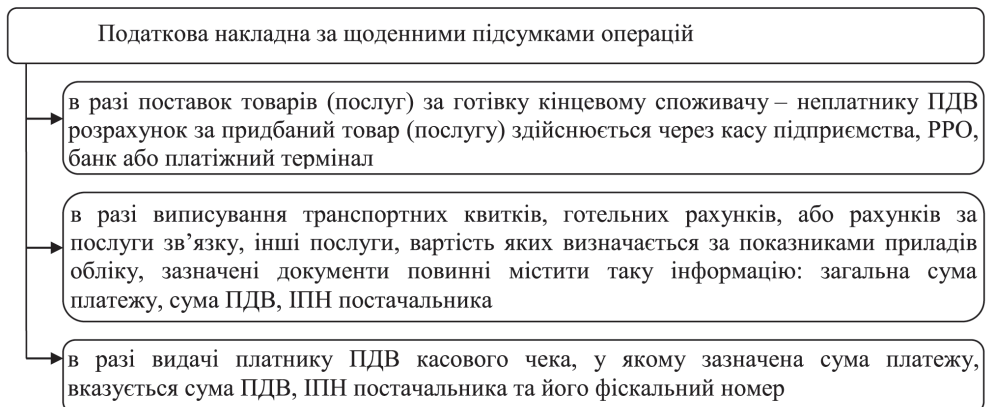

Рис. 2. Особливості складання податкової накладної за щоденними операціями

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Слід пам'ятати, що платник ПДВ може виписати як звичайну ПН, так і підсумкову. При цьому обсяги поставок, на які складена звичайна ПН, не враховуються в підсумковій ПН. Правила складання підсумкової ПН:

- на поставки товарів (послуг), які обкладаються ПДВ за ставками 20%, 14%, 7%, 0% і звільнені від оподаткування, складаються окремі підсумкові ПН;
- підсумкова ПН підлягає реєстрації в ЄРПН [12].

Досліджуючи питання документального оформлення розрахунків із ПДВ в електронній комерції, звертаємо увагу на особливості заповнення зведеної ПН, яка може бути складена не пізніше останнього дня місяця, в якому платник здійснював ритмічні або безперервні поставки товарів (послуг). Така ПН оформляється на весь обсяг постачання за цей період. При цьому якщо покупцями товарів (послуг) є платники ПДВ, тоді зведена ПН оформляється окремо на кожного такого платника; неплатники ПДВ – оформляється одна зведена ПН на всіх таких платників.

Окрім ПН, платники ПДВ складають РК до ПН. Підставами для коригування служить зміна вартості товарів (послуг) або їх повернення (класичний спосіб), а також виправлення помилки, допущеної при складанні ПН. При класичному способі суми податкових зобов'язань постачальника і податкового кредиту покупця підлягають коригуванню, якщо після постачання товарів (послуг) відбувається будь-яка зміна суми компенсації їхньої вартості, включаючи: повернення постачальником покупцеві передоплати (частково або в повній сумі); перерахунок у разі повернення (повного або часткового) товару постачальникові; наступний за постачанням перегляд цін [12]. Особливості формування РК до ПН показано на рис. 3.

Датою виписування РК до ПН вважається дата, на яку припадає одна з подій:

- перегляд цін уже відвантаженого товару (наприклад, дата підписання додаткової угоди до договору постачання про зміну ціни);
- повернення товару або його частини;
- повернення передоплати або її частини.

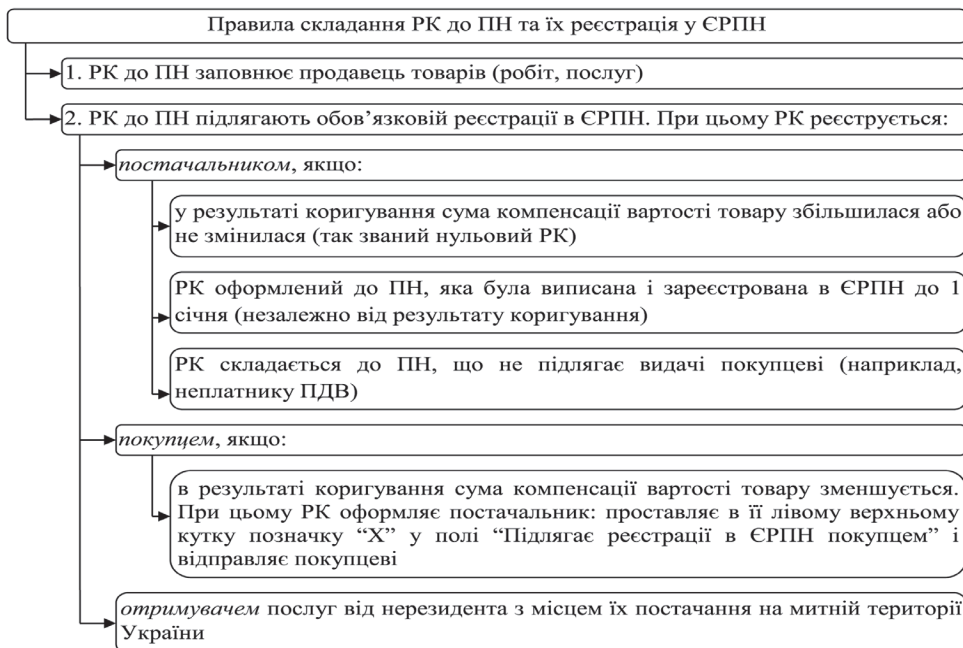

Рис. 3. Особливості складання Розрахунку коригувань до податкової накладної в електронній комерції

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Розкривши процес документування розрахунків із ПДВ, перейдемо до облікового

відображення операцій із реалізації товару через інтернет-магазин. Відзначимо той факт, що покупець може оплачувати товар дистанційно за допомогою своєї картки. У цьому разі доцільно ідентифікувати два суб'єкти еквайрингу. Задля того, щоб інтернет-магазин прийняв картку клієнта, йому потрібно укласти письмовий договір з еквайром. Останнім може бути як банк, так і фінансова компанія. Наприклад, системи LiqPay і WayForPay є платіжними сервісами "ПриватБанку". За змістом вони є системами для надання послуг з еквайрингу в дистанційному режимі. Покупець має виконати такі дії: зробити замовлення на сайті; натиснути кнопку платежу; перейти на захищену сторінку для оплати. Після цього реалізація товарів на умовах повної передоплати із застосуванням платіжних сервісів відбувається у три етапи:

1. Операція з приймання платіжним сервісом коштів від покупця, про що формується відповідне електронне повідомлення про приймання коштів.

2. Операція безготівкового переказу платіжним сервісом коштів, прийнятих від покупця, на банківський рахунок продавця.

3. Передача товару покупцю.

Але вищезазначені етапи не містять жодної підказки для бухгалтера, коли саме йому слід виписувати ПН і відобразити податкові зобов'язання з ПДВ. Беручи до уваги п. 187.5 Податкового кодексу України, можемо стверджувати, що датою виникнення зобов'язань із ПДВ у разі інтернет-еквайрингу є виставлення рахунка. Однак цей документ сам по собі не підтверджує факт постачання товарів через мережу Інтернет. Після отримання рахунка або товарного чека покупець може його й не оплатити, і, якщо умовою продажу є передплата, товар не буде відвантажений і постачання не відбудеться. Тобто дату оформлення рахунка не можна вважати датою виникнення податкових зобов'язань із ПДВ, якщо цією ж датою не відбулася передплата товару або його відвантаження. До того ж, у разі інтернет-еквайрингу датою виникнення податкових зобов'язань логічно вважати не дату надходження грошей на рахунок продавця, а дату здійснення транзакції покупцем. Тобто нараховувати податкові зобов'язання слід відразу ж на дату здійснення розрахунку покупцем на сайті торговця.

Базою для нарахування податкових зобов'язань із ПДВ є договірна вартість товарів. Комісія банку, що утримується еквайром автоматично під час зарахування грошей на рахунок, не зменшує базу оподаткування.

Якщо оплата за товар здійснюватиметься через іншу юридичну особу, в такому разі ПН не виписується.

Виходячи з цього пропонуємо розглянути операції з реалізації товарів через інтернет-магазин на умовах карткової передоплати (табл. 2).

Таблиця 2

Облік операцій з реалізації товару через інтернет-магазин на умовах карткової передоплати

№ з/п	Зміст господарських операцій	Первинні документи	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Здійснено покупцем оплату товару платіжною картою	Бухгалтерська довідка (на підставі інформації з особистого кабінету)	333	681
2.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	ПН, зареєстрована в ЄРПН	643	6412
3.	Отримано кошти на рахунок	Виписка банку	311	333
4.	Відображено комісію інтернет-еквайра	Виписка банку	92	333
5.	Товар зі складу передано сторонній службі доставки	Накладна	282	281
6.	Товар передано покупцю	Бухгалтерська довідка (на підставі Реєстру служби доставки)	361	702
7.	Відображено розрахунки з ПДВ	-	702	643
8.	Списано собівартість реалізованого товару	Бухгалтерська довідка	902	282
9.	Проведено взаємозалік заборгованостей	Регістри бухгалтерського обліку	681	361

Джерело: розроблено авторами

Якщо після формування податкового зобов'язання, підтвердженого ПН, фізична реалізація товару так і не відбудеться, а гроші будуть повернуті назад покупцеві, продавець має право відкоригувати податкові зобов'язання. Адже зникає сам об'єкт оподаткування – постачання. У такому разі продавець складає зменшувальний РК до ПН та реєструє його в ЄРПН. РК потрібно скласти на дату повернення передоплати [12], зареєструвавши його в ЄРПН.

Розглянемо ситуацію, коли відвантаження товару – це перша подія. На думку фіскальних органів, податкові зобов'язання із ПДВ у такому разі виникають на дату, на яку припадає початок передання товару від постачальника: або безпосередньо покупцеві, або організації, яка здійснюватиме доставку товару покупцеві будь-яким способом.

Дата виникнення податкового зобов'язання не залежить від дати переходу власності на товар. Підтвердженням дати, на яку припадає початок передання (переміщення) товару, є дата, що визначає фізичне переміщення товару зі складу (чи іншого місця зберігання) продавця з метою доставки цього товару покупцеві, у тому числі дата, зазначена на перевізних документах [11]. У такому разі податкові зобов'язання з ПДВ слід нараховувати на дату передання товару перевізникові (відділенню пошти) або власному кур'єрові з метою доставки цього товару покупцеві. Якщо власний кур'єр продає товар покупцеві – неплатнику ПДВ, складати окрему ПН не обов'язково. Суму здійснених за день розрахунків (готівкових або через платіжний пристрій) можна облікувати в підсумковій ПН. Якщо кошти як наступна оплата отримані від перевізника (пошти), тоді ПН не складається, оскільки розрахунки за товар здійснюються через іншу юридичну особу.

Облікове відображення операцій з електронної комерції в частині продажу товару на умовах наступної оплати через поштового перевізника представлено в табл. 3.

Таблиця 3

**Облік операцій інтернет-магазину:
реалізація на умовах наступної оплати через поштового перевізника**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Первинні документи	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Передано товар зі складу сторонній службі доставки ("Нова пошта")	Накладна	282	281
2.	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	ПН, зареєстрована в ЄРПН	643	6412
3.	Передано товар покупцю	Бухгалтерська довідка	361	702
4.	Відображено розрахунки з ПДВ		702	643
5.	Списано собівартість реалізованого товару	Бухгалтерська довідка	902	282
6.	Отримано кошти на рахунок (EasyPay)	Виписка банку	311	361
7.	Відображено комісію EasyPay	Акт	93	631
8.	Проведено взаємозалік заборгованостей (на суму комісії EasyPay)	Регістри бухгалтерського обліку	631	361

Джерело: розроблено авторами

Досить часто на практиці трапляється ситуація, коли покупець, відкривши коробку з товаром у відділенні "Нової пошти", вирішує відмовитися від покупки, а інтернет-продавець за цей товар не отримає коштів. У такому разі продавець товарів – платник ПДВ має право виписати РК до ПН, складеної на поставку такого товару, і зменшити нараховану суму податкових зобов'язань з ПДВ після реєстрації такого розрахунку в ЄРПН.

РК до ПН доцільно складати на дату повернення товару. Найменш ризиковим буде складання РК на дату, коли повернений товар отримано від відділення "Нової пошти" і на нього є прибуткова накладна. Звісно ж, продавець – платник ПДВ може зменшити нараховану суму податкових зобов'язань із ПДВ після реєстрації РК в ЄРПН. На таке зменшення податкових зобов'язань із ПДВ звертають увагу контролюючі фіскальні органи.

Вагоме місце в частині розрахунків із податку на додану вартість належить звітуванню. Більшість суб'єктів господарювання, які займаються електронною комерцією, перебувають на загальній системі оподаткування і звітують про ПДВ перед

Державною податковою службою України щомісячно (до 20 числа місяця наступного за звітним). Податкова декларація з ПДВ складається із вступної частини, службових полів, трьох розділів (“Податкові зобов’язання”, “Податковий кредит», “Розрахунки за звітний період”) та обов’язкових додатків. Структуру податкової декларації з ПДВ показано на рис. 4.

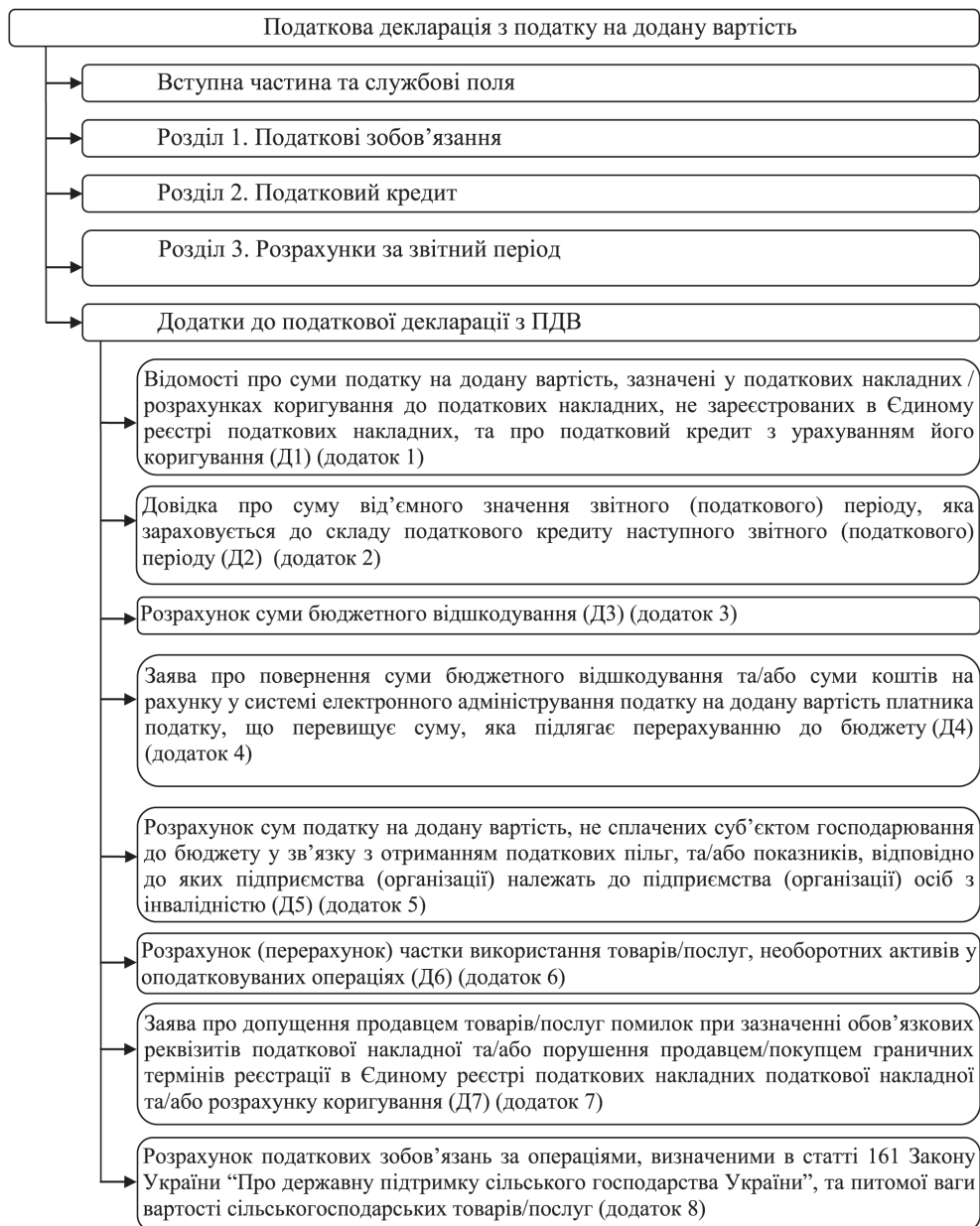

Рис. 4. Структура податкової декларації з податку на додану вартість

Джерело: узагальнено авторами на основі [13]

Правила заповнення податкової декларації з ПДВ надано на рис. 5.

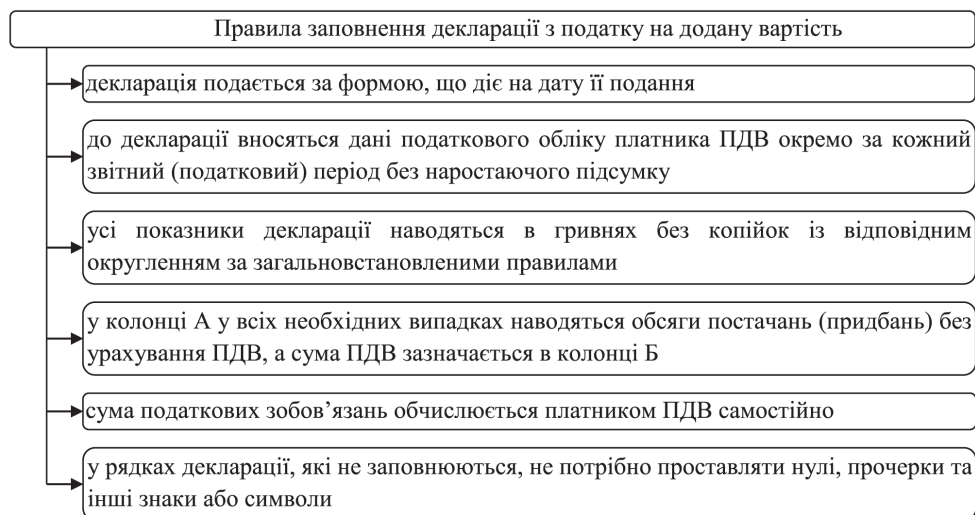

Рис. 5. Правила заповнення декларації з податку на додану вартість

Джерело: узагальнено авторами на основі [13]

Висновки. Проведене дослідження дозволяє критично оцінити чинну нині практику ведення обліку розрахунків із ПДВ, виявивши низку проблемних питань у частині обліку податкових зобов'язань із ПДВ щодо операцій із продажу товарів через інтернет-магазин. Розкрито дискусійні питання щодо визнання, документування та облікового відображення податкових зобов'язань із ПДВ, які виникають за умов карткової оплати через застосування інтернет-еквайрингу та наступної оплати через поштового перевізника. Уточнено структуру та правила заповнення податкової декларації з ПДВ, яка є обов'язковою для всіх платників ПДВ, у тому числі суб'єктів господарювання, які займається електронною комерцією.

Список використаних джерел

1. Безверхий К. В., Юрченко О. А. Схеми формування проблемного податкового кредиту з податку на додану вартість // Бухгалтерський облік і аудит. 2015. Вип. 8–9. С. 44–51.
2. Білобровенко Т. В. Бухгалтерський облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2018. 23 с.
3. Дугар Т. Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі // Економіка і суспільство. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2016. Вип. 2. С. 689–693.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
5. Крутова А. С. Методологія та організація бухгалтерського обліку у сфері електронної торгівлі : автореф. дис. ... докт. екон. наук. Київ, 2011. 31 с.
6. Кулик В. А. Розвиток бухгалтерського обліку на підприємствах електронного бізнесу. Полтава: ПУЕТ, 2017. 344 с.
7. Мараховська Т. М. Шляхи вдосконалення справляння податку на додану вартість // Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. № 4(70). С. 149–154.
8. Овчарова Н. В. Облікова політика в частині відображення ПДВ: основні аспекти // Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2017.

- Вип. 9. С. 102–107.
9. Оксенюк О. І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість векономіці України: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Львів, 2015. 231 с.
 10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
 11. Порядок заповнення податкової накладної: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2015 р. № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text>
 12. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>
 13. Про затвердження форми реєстру виданих та отриманих податкових накладних та порядку його ведення: Наказ Міністерства фінансів України від 22.09.2014 р. № 958. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-14#Text>
 14. Уллубієва К. К. Бухгалтерський облік і контроль розрахунків з податком на додану вартість: організація та методика: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2012. 20 с.
 15. Шот А., Платонова Ю. Проблеми та напрями вдосконалення обліку розрахунків за податком на додану вартість на підприємствах України // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. № 2. С. 151–160.
 16. Юрченко О. А. Податок на додану вартість: аналіз податкової реформи 2016 року // Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 12. С. 18–25.

References

1. Bezverkhyi K. V. & Yurchenko O. A. (2015). Skhemy formuvannya problemnoho podatkovoho kredytu z podatku na dodanu vartist [Schemes of formation of the problem tax credit from the value added tax]. *Bukhhalterskyi oblik i audit – Accounting and Auditing*, 8–9, 44–5 [in Ukrainian].
2. Bilobrovenko T. V. (2018). Bukhhalterskyi oblik i kontrol rozrakhunkiv z biudzhetom za podatkom na dodanu vartist [Accounting and control of calculations with the budget for value added tax]. Doctoral thesis. Kyiv [in Ukrainian].
3. Duhar T. Ye. (2016). Problema administruvannya podatku na dodanu vartist na suchasnomu etapi [The problem of value added tax administration at the present stage]. *Ekonomika i suspilstvo. Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audit – Economy and Society. Accounting, Analysis and Audit*, 2, 689–693 [in Ukrainian].
4. Instruksiiia pro zastosuvannya Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy No 291 vid 30.11.1999 r. [Guidelines on the application of the Chart of Accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No 291 from 30.11.1999]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> [in Ukrainian].
5. Krutova A. S. (2011). Metodolohiia ta orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku u sferi elektronnoi torhivli [Methodology and organization of accounting in the field of electronic commerce]. Doctoral thesis. Kyiv [in Ukrainian].
6. Kulyk V. A. (2017). *Rozvytok bukhhalterskoho obliku na pidpriemstvakh elektronnoho biznesu [Development of accounting in e-business enterprises]*. Poltava University of Economics and Trade [in Ukrainian].
7. Marakhovska T. M. (2012). Shliakhy vdoskonalennia spravliannia podatku na dodanu vartist [Ways to improve the collection of value added tax]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU – Collection of scientific works of Vinnytsia State Agrarian University*, 4 (70), 149–154 [in Ukrainian].
8. Ovcharova N. V. (2017). Oblikova polityka v chastyni vidobrazhennia PDV: osnovni aspekty [Accounting policy for VAT reflection: main aspects]. *Infrastruktura rynku*.

- Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audit – Market infrastructure. Accounting, analysis and audit*, 9, 102–107 [in Ukrainian].
9. Okseniuk O. I. (2015). Fiskalna efektyvnist podatku na dodanu vartist vekonomitsi Ukrainy [Fiscal efficiency of value added tax in the economy of Ukraine]. Doctoral thesis. Kviv [in Ukrainian].
 10. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. No 2755-VI [Tax Code of Ukraine from 02.12.2010 No 2755-VI]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
 11. Poriadok zapovnennia podatkovoi nakladnoi: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 31.12.2015 No 1307 [Procedure for filling the tax invoice: Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 31.12.2015 No 1307]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0137-16#Text> [in Ukrainian].
 12. Pro zatverdzhennia form ta Poriadku zapovnennia i podannia podatkovoi zvitnosti z podatku na dodanu vartist: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 28.01.2016 No 21 [Approval of the forms and the Procedure for filling and submission of the tax reporting on the value added tax: Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 28.01.2016 No 21]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text> [in Ukrainian].
 13. Pro zatverdzhennia formy reiestru vydanykh ta otrymanykh podatkovykh nakladnykh ta poriadku yoho vedennia: Nakaz ministerstva finansiv Ukrainy vid 22.09.2014 r. No 958 [Approval of the form of the register of issued and received tax invoices and the procedure for its maintenance: Order of the Ministry of Finance of Ukraine from 22.09.2014 No 958]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-14#Text> [in Ukrainian].
 14. Ullubiiieva K. K. (2012). Bukhhalterskyi oblik i kontrol rozrakhunkiv z podatkom na dodanu vartist: orhanizatsiia ta metodyka [Accounting and control of calculations with value added tax: organization and methodology]. Doctoral thesis. Zhytomyr [in Ukrainian].
 15. Shot A., & Platonova Yu. (2018). Problemy ta napriamy vdoskonalennia obliku rozrakhunkiv za podatkom na dodanu vartist na pidpriemstvakh Ukrainy [Problems and directions of improvement of the accounting of calculations on the value added tax at the Ukrainian enterprises]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of the Lesia Ukrainka East European National University*, 2, 151–160 [in Ukrainian].
 16. Iurchenko O. A. (2015). Podatok na dodanu vartist: analiz podatkovoi reformy 2016 roku [Value added tax: analysis of tax reform in 2016]. *Bukhhalterskyi oblik i audit – Accounting and audit*, 12, 18–25 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Зоріна О. А., Юрченко О. А., Петраковська О. В. Податок на додану вартість в інтернет-торгівлі: особливості документування, обліку та звітування. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.*. 2022. №1-2. С.21-31. doi: 10.31767/nasoa.1-2-2022.03.